

آیت‌الله‌العظمی سبحانی در پیامی به کنگره بزرگداشت علامه طباطبایی رحمه‌الله

علامه طباطبایی از مصادیق آیات الهی است

دومین روز کنگره بین‌المللی علامه طباطبایی رحمه‌الله ۲۷ آبان با پیام تصویری حضرت آیت‌الله سبحانی در تالار وحدت دانشگاه تبریز برگزار شد. همچنین مراسم اختتامیه نیز ۳۰ آبان با سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی رئیس‌جمهور کشورمان در مرکز همایش‌های بین‌المللی دانشگاه الزهراء رحمته‌الله تهران برگزار گردید.

الهی باشیم.

● **علامه از سکوی فلسفه اسلامی در مقابل فلسفه مارکسیستی ایستاد**
حجت‌الاسلام والمسلمین عسکر دیرپاز هم در این کنگره در تبریز با بیان اینکه مرحوم علامه در کنار ابعاد متعدد شخصیتی، به بُعد مهم توجه به ملکوت اعمال در کنار شاهراه احکام آراسته بودند، اظهار کرد: علامه طباطبایی رحمته‌الله آنچه را از پیشینیان به ارث رسیده بود، تحویل گرفته و قدم‌های فراوانی را برای افزودن به این میراث گران‌سنگ برداشت.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با بیان اینکه علامه طباطبایی با تعمق و غور در آیات و روایات، باطن و ملکوت احکام و آموزه‌های الهی و نورانیتی که در پس عبادات نهفته را آشکار و منعکس نمود، اظهار کرد: از بزرگان می‌خواهیم تا گام‌های بلند علامه را در تبیین حقیقت و ملکوت احکام ادامه دهند. الحمدلله علامه طباطبایی رحمته‌الله شاگردان برجسته‌ای را تربیت و تقدیم جهان اسلام کرده است.

عضو مجلس خبرگان رهبری، اخلاق و معنویت را از برجسته‌ترین توصیه‌های رهبر معظم انقلاب در بیانیه گام دوم انقلاب دانست و با بیان اینکه حوزه‌های علمیه، همواره پرچمدار اخلاق و معنویت در جامعه بوده‌اند، در کنار تبیین ظواهر احکام، باید به باطن و ملکوت احکام توجه وافری داشته باشند. وی به ایستادگی علامه طباطبایی رحمته‌الله در مقابل اندیشه‌ها و نحله‌های انحرافی اشاره کرد و با بیان اینکه علامه از سکوی فلسفه اسلامی در مقابل فلسفه مارکسیستی ایستاد و تصریح کرد: باید با الگوگیری از ایستادگی علامه طباطبایی در مقابل مارکسیسم، منطقی و عقلانی، از سکوی اسلام و آموزه‌های الهی، ارزیابی درست و انتقاد واقع‌بینانه از لیبرالیسم داشته و نگذاریم سبک زندگی لیبرالیستی جایگزین سبک زندگی اسلامی شود.

● **علامه طباطبایی از برجسته‌ترین پشتوانه‌های گفتمانی تمدن نوین اسلامی است**

شیخ قدیر آکاراس رئیس اتحادیه علمای اهل‌بیت علیهم‌السلام ترکیه و مترجم آثار علامه طباطبایی رحمته‌الله به زبان ترکی نیز در روز دوم این کنگره در تبریز، تبریز را وطن دیگر خود خواند و گفت: جهان اسلام به‌خصوص غرب آسیا در پیچ تاریخی احیای تمدن نوین اسلام و انتقال قدرت از غرب به شرق قرار گرفته است.

وی به الزامات پایه‌ریزی و استحکام تمدن نوین اسلامی اشاره کرد و با بیان اینکه تمدن نیازمند پشتوانه علمی و فرهنگی و گفتمانی قوی است، خاطرنشان کرد: در احیای تمدن نوین اسلامی، نیازمند تربیت شخصیت‌هایی برای پیشبانی علمی و گفتمانی هستیم که علامه طباطبایی و شاگردان ایشان از برجسته‌ترین پشتوانه‌های گفتمانی احیای تمدن نوین اسلامی هستند. رئیس اتحادیه علمای اهل‌بیت علیهم‌السلام ترکیه، با بیان اینکه از نگاه شهروندی که خارج از ایران زندگی نموده، شخصیت‌ها را از بیرون تحلیل می‌کند، به‌جرات می‌توانم بگویم که علامه طباطبایی و شاگردان ممتاز ایشان، در تمام کشورها مورد توجه بوده، با مطالعه آثار این شاگردان در مقابل اندیشه راقی این عزیزان سر تعظیم فرو می‌آورند.

وی در ادامه گزارشی از فعالیت‌های موسسه کوثر و ترجمه کتاب‌های علامه طباطبایی و شاگردان ایشان به زبان ترکی ارائه کرد و گفت: انتشارات کوثر تاکنون ۱۵ جلد از تفسیر المیزان را چاپ کرده و ۵ جلد از آن نیز در دست چاپ قرار داد. این تفسیر استقبال وصف ناپذیری در جامعه ترکیه داشته، مقالات و پایان‌نامه‌های ارزشمندی در راستای ویژگی‌های تفسیر المیزان تدوین شده است.

● **آثار آیت‌الله مصباح یزدی رحمته‌الله دربردارنده اندیشه علامه طباطبایی رحمته‌الله است**

دکتر غلامعلی حداد عادل هم در این مراسم، به نقش علامه طباطبایی رحمته‌الله در ورود علوم انسانی به حوزه‌های علمیه اشاره کرد و افزود: تا پیش از علامه طباطبایی در حوزه‌های علمیه، مقوله‌ای به‌عنوان علوم انسانی، تشخیص و موضوعیت چندانی نداشت و مسئله اصلی در فقه و اصول خلاصه می‌شد و فلسفه به حاشیه رانده شده بود و به این صورتی که الان علوم انسانی در حوزه مطرح است، مطرح نبود.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، به قدرت و قوت و دایره گسترده مباحث علوم انسانی در حوزه‌های علمیه کنونی اشاره و اظهار کرد: انجمن‌های علمی حوزه، ناظر به رویکرد علوم انسانی، مهمترین پایگاه وحدت حوزه و دانشگاه هستند.

گفت: شدیداً نیازمند نوآوری و ابتکارات و خلاقیت‌ها در تمام حوزه‌ها از جمله حوزه علوم انسانی هستیم.

● **خدمات علامه طباطبایی در خلق آثار علمی در ابعاد و فنون مختلف کم‌نظیر است**

حجت‌الاسلام والمسلمین آل‌هاشم، نماینده ولی‌فقیه در استان آذربایجان شرقی هم در روز دوم این کنگره در تبریز، با بیان اینکه علامه حق بزرگی بر گردن همگان دارند و خدمات ایشان در خلق آثار علمی در ابعاد و فنون مختلف کم‌نظیر است، اظهار کرد: شخصیت علمی و معنوی به‌ویژه در بُعد شاگردپروری، از برجسته‌ترین ابعاد شخصیتی علامه طباطبایی رحمته‌الله است.

وی به اندیشه سیاسی و نظام‌پردازی علامه طباطبایی در مقابل سم‌پاشی‌های روشن‌فکران غرب‌زده اشاره و اظهار کرد: از تمام دانشجویان، طلاب و اساتید عزیز می‌خواهم تا به مطالعه رساله علامه طباطبایی که در آن، نظام سیاسی و ولایی را با بیانی متقن و روشن تبیین می‌کنند، توجه وافری داشته باشند. امام جمعه تبریز در ادامه، به بیانانی از علامه طباطبایی رحمته‌الله و نگاه ایشان به جامعه اسلامی اشاره و با تأکید بر اینکه علامه در عین تصریح بر اجتماعی بودن انسان، بنیان شخصیت را در گروی نوع اندیشه و نگاه به زندگی ذکر می‌کنند، ابراز کرد: علامه در بیانی تصریح می‌کند: «آزادی مطلق و بی‌قید و شرط، امری نامطلوب است و جامعه نیازمند قوانین و مقررات است و صرف داشتن احکام و مقررات برای جامعه بشری کافی نیست.»

وی با بیان اینکه در کنار اهمیت قوانین و مقررات، شخصی باید متصدی مقام و منصبی باشد که قوانین و مقررات آن را اجرایی نماید، خاطرنشان کرد: دین اسلام دینی فطری است و ساختار و نیازهای اساسی مثل ضرورت مدیریت حیات جمعی انسان را نادیده نمی‌گیرد؛ لذا لازم است، انسان خیر و شر و نفع و ضرر از خود را از راه هدایت وجودی و تکوینی بداند.

نماینده ولی‌فقیه در آذربایجان شرقی، با تأکید بر اینکه فطرت و ساختار آفرینش انسان، امری ثابت است و دین اسلام متکفل قوانین ثابت و دائمی است، اظهار کرد: یکی از احکام اسلام، مسئله ولایت و رهبری است که متکفل اجرای شریعت الهی است ولی امر مسلمین به‌حسب اقتضانات جامعه دینی، قوانین و مقرراتی را وضع می‌کند و بر همگان لازم است، همچون قوانین ثابت شریعت الهی از آن پیروی نمایند.

حجت‌الاسلام والمسلمین آل‌هاشم، با بیان اینکه اسلام دو نوع قوانین ثابت و متغیر دارد که قوانین متغیر مبتنی بر قوانین ثابت شکل می‌گیرد، افزود: علامه طباطبایی در اشاره به دوران عصر غیبت امام عصر علیه‌السلام می‌فرماید: اسلام هیچ‌گاه بشریت را به حال خود رها نهموده و احکام اجتماعی اسلام پابرجاست؛ نباید بین جایگاه و شخص معین و صاحب منصب خلط کرد؛ چراکه مقام و جایگاه بدون شخص معین نیز پابرجا بوده و از بین نمی‌رود.

امام جمعه تبریز با بیان اینکه منصب و جایگاه رهبری، تنها از آن فقیه اعلم و باتقواست، خاطرنشان کرد: همه ما مدیون علامه طباطبایی رحمته‌الله هستیم و باید نسبت به ترویج اندیشه‌های آن یگانه دوران تلاش نماییم.

● **انقلاب اسلامی عصر طلایی اسلام در عرصه حاکمیت الهی است**

آیت‌الله غلامرضا فیاضی نیز در این کنگره، اجلال و تکریم علامه را بسیار مهم ارزیابی کرد و با اشاره به ویژگی‌های عالمان صالح و اهل عمل، علامه طباطبایی رحمته‌الله را از برجسته‌ترین علمای تراز جهان اسلام در وادی علم و عمل دانست و ابراز کرد: علامه رحمته‌الله می‌خواست بنده خدا باشد؛ همین که وارد نجف می‌شود، چیزی نمی‌گذرد که مرحوم قاضی به سراغ ایشان می‌رود؛ چراکه خداوند متعال در قرآن تأکید کرده، ما وظیفه هدایت بندگان خالص را بر عهده داریم.

رئیس کنگره بین‌المللی علامه طباطبایی، در ادامه ضمن اشاره به خاطره‌ای از علامه طباطبایی و علامه حسن‌زاده آملی رحمته‌الله به آیه «وَالَّذِينَ جَاءَهُدُوا فَيَتَا لَنَّهُدِیْهُمْ سَبِيلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِیْنَ» اشاره و تصریح کرد: کسانی که منتهای سعی خود را در راه بندگی خدا می‌کنند، قطعاً مشمول هدایت الهی قرار خواهند گرفت.

رئیس مجمع عالی حکمت اسلامی، با تأکید بر اینکه علامه، عالمی متقی و باخدا و در علوم مختلف صاحب‌نظر و مجتهد و دارای نوآوری بود، اظهار کرد: خداوند متعال به‌برکت تقوا و اخلاص علامه طباطبایی، توفیق چاپ و نشر و انعکاس آثار و افکار ایشان را در همان زمان حیاتشان مرحمت فرمود. وی انقلاب اسلامی را عصر طلایی اسلام در عرصه حاکمیت الهی دانست و افزود: همواره باید قدران موهبت انقلاب و حرکت در مسیر خدمت به دین

به گزارش خبرگزاری حوزه از تبریز، حضرت آیت‌الله جعفر سبحانی در پیام تصویری به این کنگره، گفتند: علامه طباطبایی رحمته‌الله این عالم و فقیه و مفسر بزرگ جهان اسلام، مسائل فلسفی را در حوزه علمیه، اشاعه داد که تا پیش از او چندان به موضوع فلسفه در حوزه‌ها توجه نمی‌شد.

ایشان با بیان اینکه علامه طباطبایی از شخصیت‌های نادرالوجود است که به‌ندرت حوزه‌ها و مجامع علمی، صاحب چنین افرادی می‌شود، اظهار کردند: این مرد بزرگ و علامه جامع‌الاطراف در ترویج علم کمال نهایت تلاش و تأثیرگذاری در جهان اسلامی و به‌خصوص تشیع را داشت.

حضرت آیت‌الله سبحانی، با بیان اینکه علامه طباطبایی رحمته‌الله کسی بود که کار یک امت را انجام داد، افزودند: چنین افرادی در کلام الهی بارها مورد تمجید و تحسین قرار گرفته‌اند که در عالم بشریت افرادی پیدا می‌شوند که کار یک نفر نه؛ بلکه یک امت و جامعه را به انجام می‌رسانند و علامه بزرگوار از مصادیق این آیات الهی است. این مرجع تقلید ادامه دادند: علامه طباطبایی رحمته‌الله به‌ظاهر یک فرد بود؛ اما آثار و برکاتش برای تمام امت اثرگذار بود؛ به‌گونه‌ای که بارها از اشخاص مختلف، تکریم ایشان از سوی آیت‌الله بروجردی رحمته‌الله شنیده شده و سندیت دارد.

ایشان تفسیر المیزان را یکی از آثار ماندگار و بسیار بدیع در جهان اسلام معرفی و خاطرنشان کردند: علامه مشکلات برخی از آیات را با آیات دیگر کلام خدا رفع کرده و بسیاری از روایات را با استفاده از همین آیات قرآنی مستند ساخته است که اقدامی سخت، پیچیده و بسیار طاقت‌فرسااست.

حضرت آیت‌الله سبحانی، با اشاره به ویژگی‌های شخصیتی علامه طباطبایی رحمته‌الله، گفتند: بی‌آلشی و ساده‌زیستی از خصوصیات بسیار بارز ایشان بود و علامه کسی بود که خود را نشان نمی‌داد؛ به‌گونه‌ای که در یکی از محافل، ایشان را با علمای دیگر اشتباه گرفتند.

ایشان تأکید کردند: یکی از اقدامات علامه طباطبایی رحمته‌الله این بود که در عصر حاضر، علم فلسفه را در حوزه‌های علمیه از حالت بغرنج به حالت ملموس درآورد. او مسائل بسیار پیچیده فلسفی، تفسیری و عرفانی را به‌شکل بسیار ساده بیان می‌کردند و با عبارات بسیار کوتاه، مفاهیم عالی را تفسیر کرده و توضیح می‌دادند.

حضرت آیت‌الله سبحانی، تطبیق مسائل روایی با آیات قرآنی را، از دیگر ویژگی‌های علمی ممتاز علامه طباطبایی برشمردند و اظهار کردند: ایشان قلم فارسی و مقاله‌نویسی را به حوزه‌های علمیه تسری و توسعه داد.

● **علامه طباطبایی به‌معنای واقعی کلمه عالم واصل بود**

حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی در آیین اختتامیه این کنگره که در تهران برگزار شد، ضمن تقدیر از دست‌اندرکاران برگزاری این کنگره، با تأکید بر اینکه روز فلسفه را باید در طول سال و در تمام مراکز علمی و پژوهشی دنبال کرد و به فلسفه و نقش آن در حوزه‌های مختلف پرداخت، اظهار کرد: نقش فلسفه در تعالی و پیشرفت جوامع و گسترش عقلانیت و خداباوری و لایه‌های تمدنی بشر بسیار مهم و ضروری است.

وی با بیان اینکه باید به تمام لایه‌های فلسفه اعم از انسان، هستی، فلسفه اخلاق، علم اجتماعی، هنر و معماری و... به‌ویژه فلسفه‌های مضاف توجه کرد، افزود: علامه طباطبایی رحمته‌الله فیلسوف، مفسر، متکلم، محدث، ریاضی‌دان و به‌معنای واقعی کلمه، عالم واصل بود؛ که به خود رسیده و در جایگاهی از قله قرار دارد که نمی‌گوید، بروید! می‌گوید بیایید؛ یعنی سیاق ندارد؛ بلکه قیادت دارد و می‌گوید: برسید به آنجا که من عمل کردم و رسیدم.

رئیس‌جمهور، با بیان اینکه علامه در نگاه به هستی و انسان و همه آنچه که امروز مورد بحث است، نگاهی کاملاً توحیدی داشت، اظهار کرد: سنگ بنای علامه در فلسفه، فقه، کلام و سیره علمی و عملی ایشان را می‌توان در جمله امام رحمته‌الله یعنی «عالمی در محضر الهی» خلاصه کرد.

وی با بیان اینکه علامه در مواجهه فلسفه الهی و فلسفه غربی، اصول فلسفه و روش رئالیسم را در چهارده مقاله به چالش کشید، گفت: تعریف علامه از انسان آن است که «الانسان حی مثاله»؛ یعنی انسان حیات خدایی باید داشته باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی ادامه داد: ندای علم القرآن و بعد خلق انسان در آیات شریفه نشان‌دهنده دو خلقی بودن انسان است و تجلی جسمی و جانی آن است و انسانیت انسان، در پرتو قرآن کریم شکل می‌گیرد؛ یعنی انسانیت انسان، در پرتو ارتباط با وحی شکل می‌گیرد و این نشان‌دهنده اوج نگاه به انسان در المیزان است.

رئیس‌جمهور توجه به علوم انسانی و بازتولید علوم انسانی علامه را مورد توجه قرار داد و با بیان اینکه پژوهش‌های علوم انسانی ما، باید از یک خودباوری پرخوردار باشد، اظهار کرد: علامه طباطبایی رحمته‌الله در عمل این رویه را به اثبات رساند و انسان‌های وارسته‌ای را تربیت کرد.

وی، شاگردپروری علامه طباطبایی را مورد توجه قرار داد و با بیان اینکه شاگردان علامه صاحب‌نظران و صاحب‌بصران و فیلسوفان و حکیمان وارسته‌ای هستند که در مکتب ایشان تربیت یافته‌اند، خاطرنشان کرد: باید به‌برکت روح بلند بزرگانی چون علامه، خودباوری را که در علوم مهندسی و پزشکی داریم، در علوم انسانی نیز ایجاد کرد و با نقش آفرینی بایسته اندیشمندان و پژوهشگران حوزه و دانشگاه، سهم خود را در علوم انسانی جهانی ارتقا دهیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی، ایران اسلامی را مهد فلسفه و علوم عقلی در جهان دانست و افزود: باید نقش نگاه‌های بلند را در تمدن‌سازی و جامعه‌سازی قرآنی که از نقش بسیار ارزشمندی برخوردار است، مورد توجه قرار دهیم.

وی با تأکید بر اینکه حوزه و دانشگاه اتاق فکر دولت هستند،

